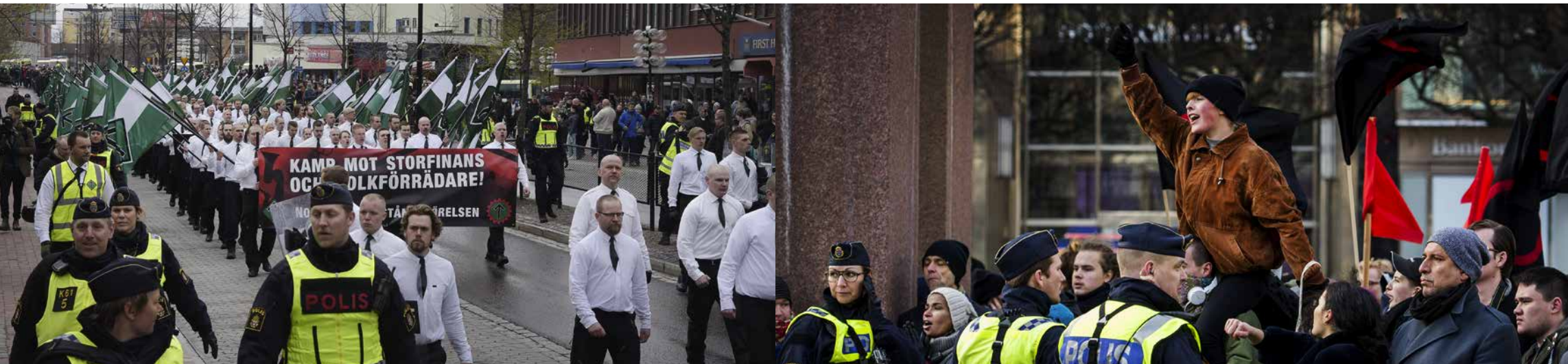

DEN SVENSKA TROLLFABRIKEN

Flera av Granskning Sveriges nätkaktivister sympatiserar med Nordiska motståndsrörelsen, som är Sveriges största öppet nazistiska organisation. Bilden är tagen i Borlänge 1 maj 2016. FOTO: ULF PALM/TT

De första trollringningarna till Eskilstuna-Kuriren började när tidningen skrivit om gatubräk i samband med "Folkets demonstration" i Stockholm i januari 2016. Manifestationen hade främlingsfientliga inslag och möttes av motdemonstrationer. Tidningen hade berättat att Sverigedemokraterna i Sörmland närvarat. Arkivbild från platsen. FOTO: MARCUS ERICSSON/TT

innan pengar betalas”

sidan har Granskning Sverige på tre år hunnit lägga upp runt 600 ljudklipp där man trollar såväl journalister och politiker som vanligt folk. Redan själva antalet gör sajten till en av Sveriges ledande trollfabriker.

De flesta inspelningar som redan ligger ute följer instruktionsboken till punkt och pricka. Ringaren låtsas vara en vanlig tidningsläsare som vill ställa några frågor. Om motparten undrar varför samtalet kommer från ett dolt nummer blir det alltid ett glidande svar. Bakgrundsljuden, som hörs tydligt i många av samtalen, visar att intervjuerna är hårt sönderklippta på samma sätt som inspelningarna med Eva Burman och Niklas Orrenius.

Arbetsmetoden är lätt att genomskåda: trollet skyddas av anonymiteten – offret skall hängas ut med såväl namn som bild och framställs alltid i så dålig dager som möjligt.

Jag vill vända på de rollerna, och låta en av de anonyma ringarna stå till svars för den här arbetsmetoden. Och det bör vara en av de riktiga organisatörerna bakom trollfabriken som svarar – inte en inhyrd ringare.

Därför tar jag kontakt med Erik, som nyss släppte in min fejkprofil i trollfabriken, och berättar vem jag egentligen är. Jag använder nu mitt verkliga namn, berättar att jag är journalist, och frågar om jag får göra en intervju för Eskilstuna-Kurirens räkning.

Naturligtvis börjar jag med att fråga varför han hela tiden gömmer sig bakom en anonym fasad och inte vågar stå för sina åsikter. Erik svarar med en motfråga.

– Har du hört talas om Günter Wallraff? frågar Erik retoriskt när vi när varandra på telefon.

– Ja, svarar jag sanningsenligt. – Talade han om innan vem han var och vad syftet var med hans intervjuer?

– Nej, och det kallas för wallraff-journalistik. Men det är en arbetsmetod som man bör använda med viss försiktighet, säger jag.

Att Erik känner till Günter Wallraff är inte så märkligt. Jag är mer förvånad över att han vill jämföra sig själv med en gammal vänsterikon.

Den tyske journalisten Günther Wallraff fick stjärnstatus på 60-talet, när han förklädde sig till industriarbetare för att kunna avslöja hur den västtyska kol- och stålindustrin ut-

nyttjade utländska gästarbetare under närmast slavliknande förhållanden. Den journalistiska arbetsmetod han lånat sitt namn till går ut på att man tar kontakt med den man vill granska utan att avslöja sin verkliga identitet, precis som jag gjorde i början av det här reportaget.

Men det sista steget i den journalistiska metoden är alltid att man träder fram i ljuset, presenterar sig som den man verkligen är och förklarar att nu vill jag göra en vanlig intervju med dig.

Läs den förra meningen en gång till, för den är viktig. Innan något publiceras måste wallraffaren ge motparten en chans att förklara sig.

Det handlar om en grundläggande yrkesetisk regel för alla journalister, att låta motparten bemöta det man

” Nej. De har en för ytlig inställning till vad som ska utgöra en nations identitet. För dem är det bara rasen

Granskning Sveriges egen administratör om han är medlem i Nordiska motståndsrörelsen.

påstår i det färdiga reportaget innan det går i tryck.

Fast det är inte så viktigt i Eriks värld, visar det sig. Det viktigaste för honom är att få tag i en inspelad röst:

– Jag kan tala om för dig att alla som utger sig för att vara experter på internationell politik, de lägger på direkt när de hör att det är jag som ringer. Jag får inga intervjuer, inga intervjuer, när jag uppger mitt namn.

Han nämner nuvarande och tidigare försvarsministrar, några kända forskare och en Aftonbladetskolumnist bland dem som inte velat diskutera sin syn på politiken med honom.

Erik är en av Granskning Sveriges fyra huvudadministratörer. Han bloggar ofta om sin världsbild på sajten. I ett av sina senaste inlägg hyllade han Nazityskland, Ryssland och den religiösa diktaturen i Iran för att de varit så sammansvetsade. Det är så

hans idealsamhälle ser ut. Det ska finnas ett folk och en folkgemenskap.

Så vem är han då på riktigt? Det vill han inte säga. Men enligt tidningen Expos researchavdelning är det med sannolikhet gränsande intill visshet en 35-årig man från en mindre stad i Mellansverige med band till nazistiska Nordiska motståndsrörelsen som döljer sig bakom signaturer Erik på Granskning Sverige.

Expo uppger att man med säkerhet kan knyta 35-åringen till ett antal facebookprofiler och användarkonton på olika vit makt-sajter. Den återstående kopplingen, som länkar ihop facebookprofilerna med användaren Erik i trollfabrikens hemliga del, är ett antagande från Expo. Eskilstuna-Kuriren har fått ta del av Expos opublicerade research och kan konstatera att denna person i alla fall använder samma e-postadress som Erik uppger för sina meningsfränder inne i den hemliga researchportalen.

De uppgifterna vill Erik inte kommentera alls under telefonsamtalet när jag frågar om dem.

– Jag svarar inte på den frågan eftersom den rör min identitet, säger han.

Och samma oärlighet är nödvändig hos ringarna menar du?

– Vad menar du är oärligt?

Du uppger att du är en privatperson när du ringer folk. Ni berättar inte att detta är en intervju, att samtalet spelas in eller att det sedan kommer att läggas ut i redigerad form på sajten Granskning Sverige?

– Jag går tillbaka till Wallraff då. Varför använder man wallraff-metod? Det är för att få fram saker som man annars inte får fram.

Men ni tar ju aldrig den där andra kontakten, och erbjuder folk en chans att kommentera det ni wallraffat?

– Ja, alltså. Man får ju nej så ofta, så man slutar att göra det. Men jag har gjort det många gånger. Men jag har inte gjort det varenda gång, för man orkar inte när man vet att man får ett nej.

Ta Niklas Orrenius-inspelningen som ligger ute på er sajt. Den är helt genom-örlig från Granskning Sveriges sida. Är det okej att göra så?

– Jag vet inte vilken intervju du pratar om och är det inte jag som gjort den kan jag inte kommentera den.

Är Granskning Sverige en del av Fria Tider?

– Nej, det är det inte.

Varför ligger ni då på deras servrar?

– För att Widar Nord [Fria Tidars grundare, reds anm] är en som jag, utan att känna, litar på. Jag hade gärna sett att vartenda inslag vi gör hamnar på Fria Tider, men det gör det inte. Hade vi varit en del av Fria Tider hade de publicerat mycket mer av vårt material.

Du talar ofta berömmande om Nordiska motståndsrörelsen. Är du medlem där?

– Nej. De har en för ytlig inställning till vad som ska utgöra en nations identitet. För dem är det bara rasen. Det är för ytligt för mig. Men jag säger inte att det är ondskefullt. De åter inte barn för att de pratar om ras.

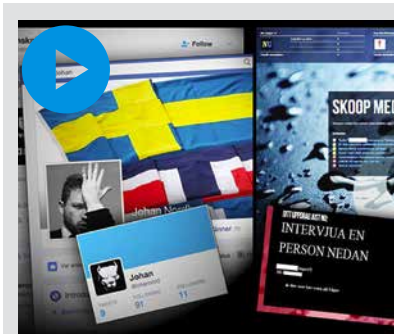
Det är först när jag läser igenom intervjun i efterhand som det slår mig hur underligt det sista svaret måste låta utanför de anonyma trollkontonas värld, där vi alla uppträder under eget namn och måste våga stå för det vi säger till andra.

Men i trollfabrikens slutna filterbubbla lät svaret alldeles vardagligt. När jag loggar ut från Johan-kontot för sista gången har jag varit inne i den bubblan i tre månader.

Mathias Stähle
mathias.stahle@ekuriren.se
016-15 62 08

Fotnot [*]: Alla användarnamn från internet som förekommer i texten är satta i kursiv stil för att skilja dem från riktiga personnamn.

TV
Se hur hatet organiseras i det hemliga nätverket

SD-politikern Nina Drakfors.

I morgon: SD-politikern Nina Drakfors blev trollfabrikens ansikte utåt

Experterna: Så hanterar du hat-attackerna

Så här jobbar riktiga journalister

- **Trollfabriken Granskning** Sverige följer inga etiska regler i sina reportage. Så här jobbar riktiga journalister:
 - **Visa hänsyn** mot ovana intervjupersoner. Upplys om samtal och annat material är avsett för publicering.
 - **Tillmötesgå önskemål** från intervjuade om att få veta hur och var deras uttalanden återges.
 - **Förfalska inte** intervjuer.
 - **Dold inspelning** som ska publiceras bör endast användas i undantagsfall när informationen inte går att få på annat sätt.
- Källa: Journalistförbundets yrkesregler

Troll på internet

- **Benämningen troll** används på internet om debattörer som är mer intresserade av att gräla eller sabotera ett samtal än av att diskutera sakfrågor. Deras inlägg har ofta en hotfull underton. Merparten av de trollkonton som används regelbundet är helt anonyma och kan inte kopplas till identifierbara personer.